

Uvod u temu Etika (Introduction to the subject of ethics)

Ana Borovečki

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“
Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Medicinska etika područje je staro kao i zapadna medicinska tradicija i počinje već u antičkoj Grčkoj i danas aktualnim liječničkim kodeksom – Hipokratovom zakletvom. No, od antičke do suvremene zapadne medicine dogodio se niz obrata i problema koji su 70-ih i 80-ih godina 20. stoljeća bitno promijenili percepciju tradicionalnih vrijednosti vezanih uz odnos liječnik - pacijent i iznjedrili novu disciplinu - biomedicinsku etiku ili bioetiku.

Razvojem zapadne medicine i njenim grananjem u niz novih disciplina javlja se mnogo novih područja od kojih se javno zdravstvo bitno razlikuje svojim pristupom i fokusom. Naime, fokus medicine dugo je bio usmjeren na pitanje zdravlja pojedinca. U 19. i 20. stoljeću, kada javno zdravstvo doživljava svoj puni procvat, interes medicinske struke nije isključivo zdravlje pojedinca nego se on bitno širi i na pitanje zdravlja populacije.

Aktualiziranje etičkih pitanja u javnome zdravstvu počinje već 70-ih godina 20. stoljeća prvim raspravama o alokaciji resursa, pravednosti i (ne)jednakosti u zdravstvenom sustavu, potaknutim pitanjem nedovoljnog broja aparata za dijalizu u SAD-u naspram rastućih potreba stanovništva za tim medicinskim postupkom, te nekim pitanjima vezanim uz transplantacijsku medicinu. No, tek će krajem 80-ih i 90-ih godina 20. stoljeća, vezano uz pitanja starenja stanovništva, rastućih troškova u zdravstvu, ulaska genetike u populacijska istraživanja te pojave epidemije HIV/AIDS-a, doći do značajnog zanimanja istraživača iz područja medicinske etike za etička pitanja u javnome zdravstvu.

Jedna od tema ovog broja posvećena je etičkim pitanjima u javnome zdravstvu, te otvara novo područje za istraživanja i promišljanja na ovim prostorima. Uz pomoć uvaženih profesora i kolega s drugih fakulteta koji su odlučili sudjelovati u svojevrsnom interdisciplinarnome pilot-projektu, želja nam je bila ljudima koji se bave područjem javnog zdravstva prezentirati drugačija viđenja i pristupe problematici etike u javnome zdravstvu.

Tako nam Hrvoje Jurić u svome članku iznosi svoje filozofsko promišljanje o pitanju zdravlja i vrijednosti u javnome zdravstvu. Tonči Matulić u svome osvrtu progovara o solidarnosti u zdravstvu s aspekta katoličkog moralnog teologa. Elvio Baccharini pak iznosi primijenjenu filozofsku raspravu vezanu uz pitanje distributivne pravde i presađivanja organa. Ja sam odlučila predstaviti jedno svoje promišljanje o pitanju: je li etika javnog zdravstva posebna disciplina, ili je ona tek jedan smjer promišljanja unutar biomedicinske etike.

Autorski tekstovi koji slijede pisani su nešto drugačije od uobičajenih tekstova s kojima se određeni broj čitatelja ovog časopisa do sada susretao. Autori tekstova i ja nadamo se da to neće biti prepreka njihovoj recepciji i da će njihov sadržaj i način izlaganja potaknuti čitatelje na buduća promišljanja i neke nove autorske doprinose raspravama na ovome području.

Kontakt:

Ana Borovečki, magistar bioetike, dr. med., profesor filozofije i komparativne književnosti

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“
Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu